

СТАНОВИЩЕ

По процедура за придобиване на
образователна и научна степен
„Доктор“
Професионално направление 8.2

Тема: „КАТЕГОРИЯТА „ВРЕМЕ“ В ТВОРЧЕСТВОТО
НА КРИСТО И ЖАН-КЛОД“

на Евгения Атанасова Атанасова-Тенева,
докторант към катедра „Изкуствознание“, ФИИ, НХА
научен ръководител: проф. д. изк. Свилен Стефанов

от проф. д-р Бисера Вълева, СУ „Св. Кл. Охридски“

1. Предложеният за становище дисертационен труд на Евгения Атанасова-Тенева, е структуриран в: Увод, четири глави, заключение, библиография и албум с приложения. Той, според изискванията за академично писане, е извън общото книжно тяло. Албумът се състои от 66 цветни страници и е едновременно основа на изследването и илюстративен материал към отделните глави на труда. Поместените изображения, в по-голямата си част, са базата, върху която се изграждат тезата, анализите и основните изводи върху творчеството на Кристо и Жан-Клод. Общият обем на текста е 229 страници. Трудът съдържа необходимите елементи на докторска дисертация. Библиографията се състои от 10 заглавия на кирилица, 37 заглавия на латиница, 38 интервюта и архивни източници, интернет сайт.

2. Обектът на изследването, основната цел и задачите му са конкретизирани в „Увода“, като за формиране на тезите си авторката се опира на различни теоретици и изследователи на модерното и съвременно изкуство, както и на някои автори изследващи концептуалното изкуство в областта на перформативните изкуства. Голяма част от източниците са свързани с творчеството и биографията на Кристо и Жан-Клод. Използвана е смесена методология за реализация на тезата и теоретичните постановки в изследването. Методите са биографичен и хронологичен, като е използван и сравнителният анализ, основно в текста на II-IV глава. Този

изследователски подход е подходящ за конкретиката на труда и определя персоналната позиция на автора в извеждането на изводите (приноси) в текста.

3. Изследваният проблем за категорията „време“ в творчеството на Кристо и Жан-Клод е съществен в контекста на теорията и историята на концептуалното изкуство. Той представя и анализира базисни принципи в съвременното и пост-модерно изкуство и по-конкретно промяната във философията и визуалното мислене на художника Христо Явашев – Кристо.

4. Като значим акцент в дисертационния труд е критическият ракурс в трета глава, в която ясно и последователно е представен преходът към опаковането на обемни обекти (сгради, прилежащи пространства). Докторантката детайлно изследва процеса на преминаване от малки към мащабни проекти, тя проучва и успява да открие характерни черти в творчеството на Кристо, които го приближават до визуалната философия на Арман и Сезар, на „Новите реалисти“ като цяло. В текста впечатлява избраната персонална позиция, базирана на примерите, които Евгения Атанасова-Тенева дава, тъй като те са от съществено значение за документирането на творческия процес, на хронологията и развитието в мащабите на мислене на творческия тандем. В изследването логично присъства проблемът за преходността, подчертан чрез преминаването от скулптури/инсталации от варели до „временни въздушни проекти“, отбелязани в подточки III.1 (стр. 96) и III.2 (стр.113).

Качество в работата е, че докторантката се позовава и на лични интервюта, освен на изкуствоведи и теоретици на изкуството като например „нарицателя“ на попарта Лорънс Алуей и Марина Вайзи. Тя уместно финализира подточката с обобщение подкрепящо основната теза, че произведенията са пряко обвързани с ефимерността и времето въобще, защото реализираните художествени структури, носят повече характерните черти на материализирано въображение, отколкото да са осезаеми за реалния свят на изкуството (124 стр.). Третата подточка от главата е основата и прехода към обобщенията и изводите направени от Евгения Атанасова-Тенева за овеществяването на „времето“ в произведенията на авторите. В края на главата, на базата на формалния анализ и технически прийоми на авторите, тя прави извода, който акцентира върху „улавянето“ на времето в работите им, чрез особеното значение, което имат „наличните обеми“ и светлината, защото тя е това, „което създава възможност за промяната им спрямо различните часове на денонощието“ (стр.

